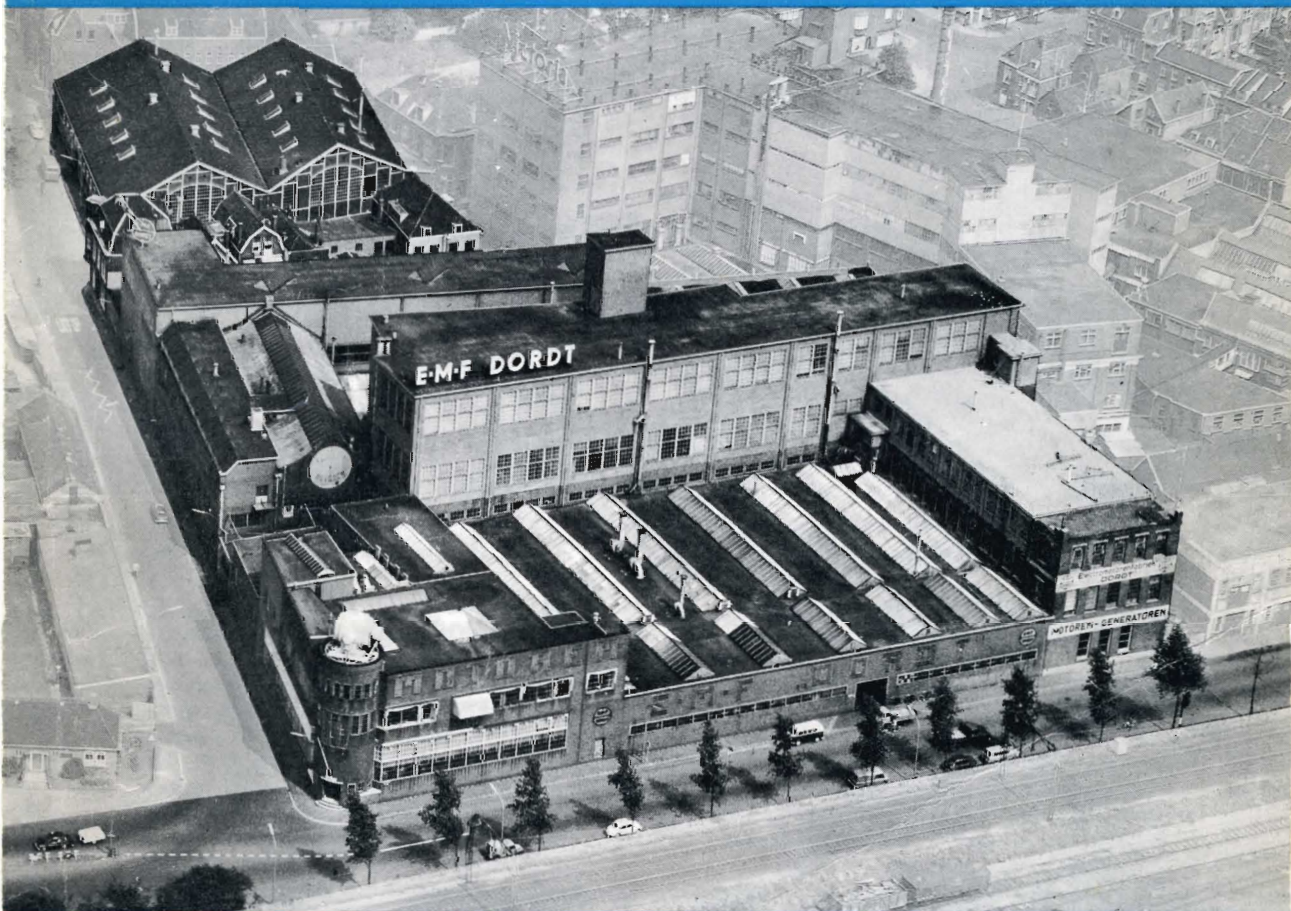

drechtstreek in bedrijf 3

**NV ELECTROMOTORENFABRIEK
„DORDT”**

Als bij het bouwen van huizen, is ook bij het vervaardigen van elektromotoren het goed kunnen lezen van bouwtekeningen een eerste vereiste.

IN - GEWIKKELD . . .

E.M.F., een korte, krachtige en overal in het land goed bekende naam. Even krachtig als de naam zijn de motoren die de N.V. Electromotorenfabriek Dordt maakt: eenvoudige motoren voor aandrijving van een lopende band tot immense, manshoge machines die men in vele elektrische centrales in Nederland vindt.

De E.M.F. heeft op dit speciale gebied faam verworven, dank zij de hoge eisen die aan de vakbekwaamheid van alle medewerkers in het bedrijf worden gesteld, en aan de hoge kwaliteit die het te leveren produkt wordt meegegeven. Die hoge kwaliteit is er mede oorzaak van dat de E.M.F. zich met name beweegt op het terrein van de draaistroommachines: het bedrijf levert bijvoorbeeld geen motortjes voor stofzuigers e.d. Als gevolg van die hoge kwaliteit immers, zal het produkt vrij kostbaar zijn, ook al omdat het desnoods een mensenleven of langer zijn krachtige diensten moet kunnen bewijzen.

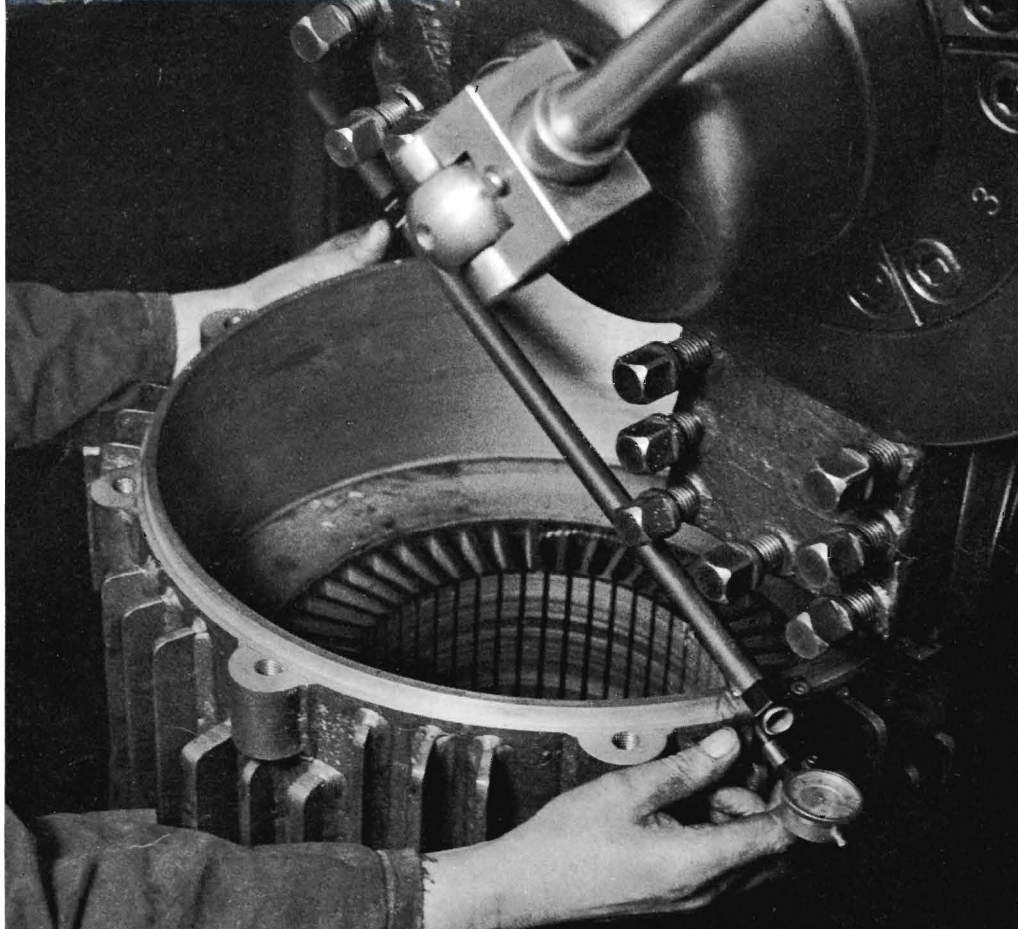
Het is geen uitzondering dat heden ten dage nog machines in bedrijf zijn, die in de eerste

jaren van het bestaan van de E.M.F. werden geleverd, meer dan vijftig jaar geleden.

In 1911 werden in Dordrecht de eerste motoren vervaardigd. Aanvankelijk op zeer bescheiden schaal, allengs in grotere series. Gesticht als een dochteronderneming van de N.V. Electrotechnische Industrie Smit Slikkerveer, werd het Dordtse bedrijf al heel spoedig, in 1915, geheel onafhankelijk. Mede door de ontwikkeling op technisch gebied ligt het maximale vermogen van de motoren thans in de buurt van 10.000 pk. Speciaal voor de grote series — tot duizend stuks — van kleine elektromotoren tot tien pk, werd in 1949 de fabriek te Rucphen gesticht. Een hard nodige uitbreiding, omdat het in de praktijk steeds moeilijker werd de fabriekage van deze grote aantallen te combineren met het vervaardigen van zeer grote motoren, waarvan er meestal maar één tegelijk wordt gemaakt.

Bundeling

Omdat de techniek zich steeds verder ontwikkelt, diende men zich af te vragen of het mogelijk zou zijn de krachten op wetenschappelijk, technisch en financieel gebied te bundelen. Geen afsplitsing dus meer,

Precisie-werk bij uitstek: het opmeten van de pasrand van een statorhuis. Rechts de meetklok; inwendig de op elkaar geperste statorplaten, waaruit het middenvlak is verwijderd.

daarentegen juist toenadering tot andere bedrijven. Zo kwam in 1962 de Smit Nijmegen Electrotechnische Fabrieken N.V. tot stand, waarvan naast de E.M.F. ook bedrijven in Nijmegen, Ede, Hattem, Utrecht en Hardenberg deel uitmaken.

Het produktieschema bleef hetzelfde: het vervaardigen van generatoren — voor het opwekken van elektrische energie — en het maken van draaistroommotoren, die elektrische energie omzetten in mechanische kracht. Die generatoren worden gemaakt tot een vermogen van drieduizend kW, de motoren in principe tot elke gewenste capaciteit. Het is een vanzelfsprekende zaak dat elektromotoren, die worden gebezigd voor het aandrijven van ventilatoren in onze verkeers-tunnels, een volslagen andere capaciteit hebben dan de motoren die de E.M.F. levert aan bijvoorbeeld de olieraffinaderij van de Shell. De vizier-schuiven in de stuw bij Hagestein — waarvoor de E.M.F. eveneens de motoren leverde — dienen een ander vermogen te hebben dan de motoren die geleverd worden voor pompen, Jacobsladders en meer van deze krachtbronnen.

Het bedrijf aan de Parallelweg is tot in alle hoeken op die verscheidenheid van eisen en

verlangens ingesteld, ook al is de grondvorm overal hetzelfde: een gietijzeren of plaatstalen „huis”, waarin rondom een feilloos passend anker, een ingewikkeld samenstel van koperen wikkelingen wordt aangebracht.

Voor een aantal van de onderdelen staan in het bedrijf volledig geautomatiseerde machines, die in hoog tempo bijvoorbeeld de statorplaten ponsen. In elke motor worden vele tientallen van deze platen gebruikt.

Millimeterwerk

Daarnaast zijn er talloze onderdelen, waarvan de vervaardiging een zeer hoge vakbekwaamheid vereist, zoals het geval is bij het opmeten van de pasrand van het statorhuis, de ruimte waarbinnen het anker moet draaien. Deze pasrand moet tot op een honderdste millimeter nauwkeurig zijn.

Het aanbrengen van de vormspoelen en het wikkelen van de koperdraden — zeker in de zeer grote machines — vereist een gedegen inzicht en hoge mate van vakbekwaamheid van de wikkelaar. Het goed kunnen lezen van de ingewikkelde werktekening is bij tal van deze bezigheden een eerste vereiste. Teneinde de bekwaamheid van de vaklieden

Een wikkelaarster aan het werk met een klein model elektromotor.

zo hoog mogelijk op te voeren, beschikt de E.M.F. over een zeer ruime en met het modernste materiaal uitgeruste bedrijfs-school. Leerlingen die daar worden opgeleid voor het Bemetel-examen, vallen — ook wat hun loon betreft — onder de normale c.a.o.-bepalingen.

Hoe nauwkeurig elke afdeling ook werkt, de E.M.F. neemt geen enkel risico wat betreft het feilloos werken van de eenmaal geleverde motoren. Omdat een miniscuul luchtbelletje op de lange duur funest zou zijn voor de hele motor hoe groot of klein hij ook is, wordt deze tweemaal ondergedompeld in een lakbad. De lak dringt tot in alle hoeken van de motor door en verdrijft alle lucht. Maar nóg zijn de makers hiermee niet tevreden. Elke motor, die het bedrijf verlaat, ondergaat een grondige test. Eerst dan, als geen enkele fout meer kan worden gevonden, wordt het produkt verzonden.

Met name op de binnenlandse markt heeft de E.M.F. naam gemaakt. Niet alleen levert zij machines aan kleine bedrijven, zeer veel motoren gaan ook naar ondernemingen die de motoren verwerken in grotere eenheden, zoals bijvoorbeeld Stork in Hengelo dat doet. Omdat dit bedrijf veel projecten in het

buitenland heeft en de E.M.F. bovendien veel motoren levert aan bijvoorbeeld Shell-Nederland, kunnen E.M.F.-motoren over de gehele wereld worden gevonden: op raffinaderijen in Venezuela, op de Griekse eilanden, in Tsjecho-Slowakije, op de olievelden bij Teheran, in de suikerfabrieken in Indonesië en in vele andere landen.

De 560 medewerkers van de E.M.F. — van wie er rond honderd in Rucphen werken — zorgen er op die manier voor dat dit Dordtse bedrijf over de hele aardbol bekend is. Een reputatie van heel veel pk !

Uitgave: Werkgeverskring Dordrecht en Omstreken

Willemstraat 56 - Dordrecht
Telefoon 3 57 98

maart 1968

N.V. Electromotorenfabriek Dordt
Parallelweg 5
Postbus 106
Telefoon (01850) 3 02 22
DORDRECHT